



МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ

Контракт - як документ необхідний для митного оформлення вантажу

Зовнішньоекономічна діяльність здійснює шляхом укладення угод купівлі-продажу, міни (бартеру), підряду, оренди, спільної діяльності тощо. Зовнішньоекономічний договір (в зовнішньоекономічній практиці його іменують контрактом) - матеріально оформлена угода двох або більше суб'єктів ЗЕД (в тому числі торговельної) та її іноземних контрагентів, спрямована на встановлення, зміну або припинення їхніх взаємних прав та обов'язків у зовнішньоекономічних відносинах.

Продавцями і покупцями в зовнішньоекономічному договорі купівлі-продажу можуть бути усі суб'єкти ЗЕД, перелічені у ст. 3 Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність". Крім юридичних осіб, таке право, і зокрема, мають і фізичні особи, які постійно проживають на території України і зареєстровані підприємцями. Суб'єкти, які є сторонами зовнішньоекономічного договору (контракту), мають бути здатними до укладення договору відповідно до законів України та (або) закону країни, де його укладено. Такий договір укладають з дотриманням загальних і спеціальних вимог чинного законодавства України з урахуванням міжнародних договорів України. При цьому його учасники мають право використовувати відомі міжнародні звичаї, рекомендації міжнародних органів та організацій, якщо це не заборонено прямо та у виключній формі законами України.

Зовнішньоекономічний договір купівлі-продажу повинен укладатися у письмовій формі, якщо інше не встановлено законом або міжнародним договором України. Якщо стороною в договорі є фізична особа, потрібен підпис лише цієї особи. Від імені інших суб'єктів зовнішньоекономічний договір підписують особа, яка має таке право за посадою відповідно до установчих документів, та особа, яку уповноважено дорученням, виданим за підписом керівника суб'єкта ЗЕД одноособове, якщо установчі документи не передбачають інше. Але окремі види зовнішньоекономічних договорів (контрактів) мають бути зареєстровані МЗЕЗТ України та уповноваженими ним органами на умовах, визначених Положенням про порядок реєстрації окремих видів зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Недодержання форми зовнішньоекономічних (зовнішньоторговельних) угод і порядку їх підписання може призвести до недійсності угоди (ст. 45, 568 ЦК України).

Контракт укладається відповідно до Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність" та інших законів України з урахуванням міжнародних договорів України. При складанні тексту контракту суб'єкти підприємницької діяльності мають право використовувати відомі міжнародні звичаї, рекомендації міжнародних органів. Договір (контракт) може бути визнано недійсним у судовому або арбітражному порядку, якщо він не відповідає вимогам законів України або міжнародних договорів України. Права та обов'язки сторін зовнішньоекономічної угоди визначаються правом місця її укладання, якщо сторони не погодили інше, і відображаються в умовах договору (контракту).

У контракті повинні бути передбачені наступні умови.

1. Назва, номер договору (контракту), дата та місце його укладання.
2. Преамбула. У преамбулі визначається повне найменування сторін - учасників зовнішньоекономічної операції, під якими вони офіційно зареєстровані, із зазначенням країни, скорочене визначення сторін як контрагентів ("Продавець", "Покупець", "Замовник", "Постачальник" тощо) та найменування документів, якими керуються контрагенти при укладанні договору (контракту) (статут підприємства, установчий договір тощо).



3. Предмет договору (контракту). У цьому розділі визначається, який товар (роботи, послуги) один з контрагентів зобов'язаний поставити (здійснити) іншому із зазначенням точного найменування, марки, сорту або кінцевого результату роботи, що виконується. У випадку бартерного (товарообмінного) договору (контракту) на переробку давальницької сировини визначається також точне найменування (марка, сорт) зустрічних поставок (або назва товару, що є кінцевою метою переробки давальницької сировини). Якщо товар (робота, послуга) потребує більш детальної характеристики або номенклатура товарів (робіт, послуг) досить велика, то все це вказується у додатку (специфікації), який має бути невід'ємною частиною договору (контракту), про що робиться відповідна позначка у тексті договору (контракту). Для бартерного (товарообмінного) договору (контракту) згаданий додаток (специфікація), крім того, балансується по загальній вартості експорту та імпорту товарів (робіт, послуг). У додатку до договору (контракту) на переробку давальницької сировини вказується відповідна технологічна схема такої переробки.

4. Кількість та якість товару (обсяги виконання робіт, надання послуг). У цьому розділі визначається, залежно від номенклатури, одиниця виміру товару, прийнята для товарів такого виду (в тоннах, кілограмах, штуках тощо), його загальна кількість та якісні характеристики. У тексті договору (контракту) на виконання робіт (надання послуг) визначаються конкретні обсяги робіт (послуг) та термін їх виконання.

5. Базисні умови поставки товарів (прийому - здачі виконаних робіт або послуг). У цьому розділі вказуються вид транспорту та базисні умови поставки (відповідно до "Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів" у редакції 2000 року), які визначають обов'язки контрагентів щодо поставки товару і встановлюють момент переходу ризиків від однієї сторони до іншої, а також конкретний строк поставки товару (окремих партій товару). У випадку укладання договору (контракту) на виконання робіт (надання послуг) в цьому розділі визначаються умови та строки виконаних робіт (послуг).

6. Ціна та загальна вартість контракту. У цьому розділі визначається ціна одиниці виміру товару та загальна вартість товарів або вартість виконаних робіт (наданих послуг), що поставляються згідно з контрактом, та валюта платежів. Якщо згідно з контрактом поставляються товари різної якості та асортименту, ціна встановлюється окремо за одиницю товару кожного сорту, марки, а окремим пунктом контракту вказується його загальна вартість. У цьому випадку цінові показники можуть бути вказані у додатках (специфікаціях), на які робиться посилання у тексті контракту. У контракті на переробку давальницької сировини, крім того, зазначається її заставна вартість. У бартерному контракті загальна вартість товарів, що експортуються, та загальна вартість товарів, що імпортуються за цим контрактом, виражені в іноземній валюті, крім того, зазначаються у доларах США.

7. Умови платежів. Цей розділ визначає спосіб, порядок та строки фінансових розрахунків та гарантії виконання сторонами взаємних платіжних зобов'язань. Залежно від обраних сторонами умов платежу в тексті контракту вказуються:

о умови банківського переказу до (авансового платежу) та/або після відвантаження товару, або умови документального акредитиву, або інкасо;

о умови по гарантії, якщо вона є або коли вона необхідна (вид гарантії умови та термін дії гарантії, можливість зміни умов контракту без зміни гарантії).



8. Умови здачі (приймання) товару (робіт, послуг). У цьому розділі визначаються строки та місце фактичної передачі товару, перелік товаросупровідних документів. Приймання-здача проводиться по кількості відповідно до товаросупровідних документів, по якості - відповідно до документів, що засвідчують якість товару.

9. Упаковка та маркування. Цей розділ містить відомості про упаковку товару (ящики, мішки, контейнери тощо), нанесене на ній відповідне маркування (найменування продавця та покупця, номер контракту, місце призначення, габарити, спеціальні умови складування і транспортування та інше), а при потребі також умови її повернення.

10. Форс-мажорні обставини. Цей розділ містить відомості про те, за яких випадків умови контракту може бути не виконано сторонами (стихійні лиха, воєнні дії, ембарго, втручання з боку влади та інше). При цьому сторони звільняються від відповідальності на строк дії цих обставин чи можуть відмовитися від виконання контракту частково або в цілому без додаткової фінансової відповідальності. Строк дії форс-мажорних обставин підтверджується Торговою Промисловою Палатою відповідної країни.

11. Санкції та рекламації. Цей розділ встановлює порядок застосування штрафних санкцій, відшкодування збитків та пред'явлення рекламаций у зв'язку з невиконанням або неналежним виконанням одним із контрагентів своїх зобов'язань. При цьому мають бути чітко визначені розміри штрафних санкцій (в % від вартості недопоставленого товару або суми неоплачених коштів, строки виплати штрафів - від якого терміну вони встановлюються та протягом якого часу діють), строки, протягом яких рекламації можуть бути заявлені, права та обов'язки сторін контракту при цьому, способи врегулювання рекламаций.

12. Арбітраж. У цьому розділі вказується місце арбітражного суду (країна та право, яке застосовується) або обумовлені випадки, за яких сторони можуть звернутися до суду.

13. Юридичні адреси, поштові та платіжні реквізити сторін. При цьому вказуються повні юридичні адреси, повні поштові та платіжні реквізити (№ рахунку, назва банку) контрагентів контракту. За домовленістю сторін у контракті можуть визначатись додаткові умови: страхування, гарантії якості, умови залучення субвиконавців контракту, агентів перевізників, визначення норм навантаження (розвантаження), умови передачі технічної документації на товар, збереження торгових марок, порядок сплати податків, мита, зборів, різного роду захисні застереження, з якого моменту контракт починає діяти, кількість підписаних примірників контракту, можливість і порядок внесення доповнень та змін до контракту й інше.